

6 Zorgverleners

6.1 Enquête

MEDEWERKERS IN DE ZORG EN DE BEWONER/CLIËNT MET LEVENSVRAGEN

Beste collega,

Dit is een onderzoek naar de zorg in {instellingsnaam} voor bewoners/cliënten met levens- en zingevingsvragen. Dit onderzoek vindt plaats in het kader van een veel breder onderzoek naar de betekenis van geestelijke verzorging in de ouderenzorg dat wordt uitgevoerd in bij de Zonnehuisgroep aangesloten instellingen. We willen je graag uitnodigen hieraan mee te werken. Wat jij ons hierover te zeggen hebt, is waardevol voor ons.

Levensvragen zijn fundamentele vragen rond leven en dood, zingeving en levensbeschouwing.

Het zijn vragen naar het 'waarom', het 'hoe' en 'wat' van het leven zelf, géén vragen om informatie. Het zijn ook geen vragen waar een pasklaar antwoord op te geven is of een oplossing voor bestaat. Niet altijd worden deze 'vragen' rechtstreeks geuit, maar soms kun je het ook (alleen maar) merken aan houding en gedrag, gebrek aan eetlust, afwezigheid, enz.

Zingeving gaat over wat voor betekenis mensen geven aan hun leven en hoe zij dingen die in hun leven gebeuren een plaats weten te geven. Als mensen daarin slagen, is er vaak ook sprake van geestelijke groei: er zijn nieuwe inzichten gekomen en het leven heeft opnieuw zin en betekenis gekregen.

Levensvragen worden vaak gesteld in een kader van levensbeschouwing of in het kader van een geloof. Met *levensbeschouwing* bedoelen we het geheel van waarden, normen en opvattingen die mensen hanteren als zij nadenken over de zin en het doel van het leven. Over *geloof* spreken we als deze waarden, normen en opvattingen geheel of gedeeltelijk ontleend zijn aan een bestaande geloofstraditie (bijvoorbeeld rooms-katholiek, protestant, de islam etc).

Herken je in je gesprekken met de bewoner/cliënt eventueel aanwezige fundamentele vragen rond leven en dood, zingeving en levensbeschouwing en op welke wijze schenk je daar in de zorgverlening aandacht aan? Om die vraag gaat het bij dit onderzoek vooral.

De gegevens die wij uit dit onderzoek verkrijgen worden anoniem verwerkt opdat persoonlijke uitspraken niet herkenbaar zijn voor hen die kennis nemen van de uitkomsten van dit onderzoek.

Het invullen van deze vragenlijst zal ongeveer 20 minuten in beslag nemen. Wij zouden de ingevulde vragenlijst in de bijgesloten antwoordenvolop graag vóór {datum} weer terug ontvangen.

Fijn dat je mee wilt doen!

{ondertekening}, geestelijk verzorger(s) {instelling}
{dagtekening}

VRAGENLIJST

Toelichting

Kernvragen in dit onderzoek zijn in hoeverre je in de zorg tijdens de zorgverlening eventuele levensvragen bij bewoners/cliënten signaleert en op welke wijze jij daar vervolgens aandacht aan schenkt.

De vragenlijst bestaat uit vier onderdelen. De vragen daarin betreffen:

- A. Persoonlijke gegevens
- B. Het signaleren van levensvragen tijdens de verpleegkundige zorgverlening
- C. Rapportage en verwijzing met betrekking tot levensvragen
- D. Persoonlijke levensbeschouwelijke achtergrond

A. Persoonlijke gegevens

1. Mijn leeftijd is..... jaar.

2. Ik ben

- man
- vrouw

3. Hoelang werk je al in de zorg?

..... jaar

4. Welke opleiding heb je gevolgd?

- de inservice-opleiding van voor 1 aug. 1996
- mbo-verpleegkunde van voor 1 aug. 1996
- hbo-verpleegkunde van voor 1 aug. 1996
- opleiding voor ziekenverzorgende van voor 1 aug. 1996
- beroepsopleidende leerweg (BOL) niveau 1
- beroepsopleidende leerweg (BOL) niveau 2
- beroepsopleidende leerweg (BOL) niveau 3
- beroepsopleidende leerweg (BOL) niveau 4
- beroepsbegeleidende leerweg (BBL) niveau 3
- beroepsbegeleidende leerweg (BBL) niveau 4
- HBO-verpleegkunde niveau 5 van na 1 aug. 1996
- sociaal pedagogisch werker (SPW)
- geneeskundig student
- student van defensie
- anders, nl.....

5. In welk jaar ben je gediplomeerd?

jaar: Ik ben nog in hete jaar van mijn opleiding

6. Op welke plek werk je nu?

Locatie

Wat voor soort instelling is dit?

- verpleeghuis
- woonzorgcentrum
- woonhaven / kleinschalig wonen
- anders, nl.

Afdeling.....

Wat voor soort afdeling is dit?

- lang verblijf somatiek
- lang verblijf psychogeriatric
- revalidatie afdeling
- palliatieve unit
- dagbehandeling somatiek
- dagbehandeling psychogeriatric
- jongeren afdeling
- anders, nl.

7. Wat is je functie daar?

- helpende / verpleeghulp
- ziekenverzorgende
- verpleegkundige
- evv-er / contactverzorgende
- teamleider / hoofd wooneenheid
- afdelingshoofd
- avondnachthoofd
- ambulante verpleegkundige
- servicemedewerker (gastheer/gastvrouw)
- anders, nl.

8. Hoelang zit je in deze functie?

..... jaar

9. Hoe groot is de omvang van je dienstverband?

.....%

B. Het signaleren van levensvragen tijdens de zorgverlening

10. Merk jij wel eens dat een bewoner/cliënt bezig is met:

	ja, vaak	ja, soms	nee, nooit
terugkijken op hoe zijn leven geweest is			
heb ik het wel goed gedaan in mijn leven			
waarom moet mij dit nu overkomen			
het waarom van het lijden			
hoe het nu verder moet			
de relatie met God			
proberen gebeurtenissen een plek te geven in het persoonlijke leven			
zoeken naar iets wat weer moed, hoop, kracht en troost geeft			
maken van nieuwe toekomstplannen			
na een voltooid leven wachten op de dood die maar niet komt			
de mogelijkheid van actieve levensbeëindiging (euthanasie)			

11. Hierna volgen een aantal uitspraken; je kunt aangeven in hoeverre je het er mee eens bent.

Antwoordmogelijkheden:

1. helemaal mee eens
2. mee eens
3. niet mee eens, niet mee oneens
4. niet mee eens
5. helemaal niet mee eens
0. nauwelijks over nagedacht

	Hele- maal mee eens	Mee eens	Niet mee eens, niet mee oneens	Niet mee eens	Hele- maal niet mee eens	Nau- welijks over nage- dacht
	1	2	3	4	5	0
Veel bewoners/cliënten op mijn afdeling uiten zich in de zin van: Waarom overkomt mij dit? Hoe kom ik hier doorheen? Word ik wel weer beter? Dit is toch geen leven? Hoe zal mijn toekomst er uit zien?						
Ik zie dat veel bewoners/cliënten op mijn afdeling een proces van geestelijke groei doormaken						
Ik heb in mijn opleiding voldoende kennis en vaardigheden verworven om bij bewoners / cliënten deze vragen rond zingeving en levensbeschouwing, leven en dood te kunnen signaleren						
De kennis en vaardigheden die ik heb om bij bewoners / cliënten deze vragen rond zingeving en levensbeschouwing, leven en dood te kunnen signaleren, heb ik vooral in de praktijk opgedaan						
Mijn aandacht voor vragen rond zingeving en levensbeschouwing, leven en dood bij bewoners / cliënten komt vooral voort uit de wijze waarop ik zelf in het leven sta						
Het signaleren van vragen rond zingeving en levensbeschouwing, leven en dood bij bewoners / cliënten behoort tot de zorgverlening						
Het begeleiden van vragen rond zingeving en levensbeschouwing, leven en dood bij bewoners / cliënten behoort tot de zorgverlening						
Ik voel me ongemakkelijk bij vragen van bewoners / cliënten rond zingeving en levensbeschouwing, leven en dood						
Op mijn afdeling is voldoende aandacht voor vragen van bewoners / cliënten rond zingeving en levensbeschouwing, leven en dood						
Ik heb voldoende kennis en vaardigheden om met deze vragen van bewoners / cliënten rond zingeving en levensbeschouwing, leven en dood om te kunnen gaan						

C. Rapportage en verwijzing met betrekking tot levensvragen

12. Vraag jij aandacht voor bewoners/cliënten die bezig zijn met zingeving en levensbeschouwing, leven en dood?

- ja, vaak
- ja, soms
- nee, nooit
- ik kom deze vragen niet tegen

13. Breng jij dit soort vragen van bewoners/cliënten in bij het mdo / de zorgplanbespreking?

- ja, vaak
- ja, soms
- nee, nooit
- ik kom deze vragen niet tegen
- niet van toepassing / ik neem niet deel aan het mdo / de zorgplanbespreking

14. Rapporteer jij over bewoners/cliënten die bezig zijn met zingeving en levensbeschouwing, leven en dood in het zorgdossier?

- ja, vaak
- ja, soms
- nee, nooit
- ik kom deze vragen niet tegen
- niet van toepassing / ik rapporteer niet in het zorgdossier

15. Neem jij wel eens het initiatief om de geestelijk verzorger in de hulpverlening te betrekken?

- ja, vaak
- ja, soms
- nee, nooit

16. In welke situaties zou je denken aan het inschakelen van een geestelijk verzorger?
(graag zo volledig mogelijk beantwoorden)

D. Persoonlijke levensbeschouwelijke achtergrond

17. Stel jij zelf in je persoonlijk leven wel eens vragen rond zingeving en levensbeschouwing, leven en dood?

- ja, vaak
- ja, soms
- nee, nooit

18. Ben je godsdienstig opgevoed?

- ja
- enigszins
- nee

19. Beschouw jij jezelf als gelovig of religieus?

- ja
- weet niet, onzeker
- nee

20. Beschouw jij jezelf als lid van een geloofsgemeenschap?

- ja
- weet niet, onzeker
- nee

21. Zo ja, welk(e) geloofsgemeenschap/levensbeschouwelijke groepering is dat?

- de rooms-katholieke
- de protestantse kerk nederland (ned. herv. / geref. / evang. luthers)
- de islamitische
- de humanistische
- een andere groepering of kerkgenootschap, nl.....

22. Hoe geef je die betrokkenheid vorm?

23. Of je nu lid bent van een geloofsgemeenschap/levensbeschouwelijke groepering of niet, weet je iets van de verschillende geloofstradities?

- ja
- weet niet, onzeker
- nee

24. Heb jij je ooit actief (bijvoorbeeld via bijeenkomsten en cursussen en dergelijke) beziggehouden met één van de volgende levensbeschouwelijke stromingen?

	Ja	Nee	Nooit van gehoord
Jodendom			
Christendom			
Islam			
Boeddhisme			
Hindoeïsme			

Andere levensbeschouwelijke stromingen, namelijk:

25. Heb jij je ooit actief (bijvoorbeeld via bijeenkomsten en cursussen en dergelijke) beziggehouden met één van de volgende levensbeschouwelijke onderwerpen?

	Ja	Nee	Nooit van gehoord
Yoga			
Reïncarnatie			
Transcendente meditatie			
Antroposofie			
Zen			
New Age-beweging			

Andere levensbeschouwelijke onderwerpen, namelijk:

26. Hierna volgen een aantal uitspraken over de rol die geloof en levensbeschouwing in jouw leven zou kunnen spelen.

Antwoordmogelijkheden:

1. helemaal mee eens
2. mee eens
3. niet mee eens, niet mee oneens
4. niet mee eens
5. helemaal niet mee eens
0. nauwelijks over nagedacht

	Helemaal mee eens	Mee eens	Niet mee eens, niet mee oneens	Niet mee eens	Helemaal niet mee eens	Nauw elijks over naged acht
	1	2	3	4	5	0
Mijn geloofsovertuiging/ levensbeschouwing heeft veel invloed in mijn leven van alledag						
Als ik belangrijke beslissingen moet nemen, speelt mijn geloofsovertuiging/levensbeschouwing daarbij een grote rol						
Mijn geloofsovertuiging/ levensbeschouwing heeft veel invloed op mijn politieke opvattingen						
Als ik geen geloofsovertuiging/ levensbeschouwing had, zou mijn leven er heel anders uitzien						
Geloof en levensbeschouwing is iets dat me heel erg interesseert						

Op- en aanmerkingen

Als je zelf nog iets op of aan te merken hebt met betrekking tot dit onderwerp zou je dat dan hieronder of op de achterkant van dit blad willen schrijven?

Hoeveel tijd heeft het invullen van deze vragenlijst je gekost? minuten

Ik/wij wil(len) met een aantal medewerkers in de zorg ook nog een interview houden over de zorg voor bewoners/cliënten met levensvragen. Als jij aan daar aan mee zou willen werken, wil je dan je naam hieronder invullen en de locatie / afdeling waar je werkt?

Naam.....

Locatie.....

Afdeling.....

Hartelijk dank voor je medewerking!